

Saateks

Regilaulualaste artiklikogumike seeria sai alguse 2000. aastal Tartu Ülikooli väljaandega “Kust tulid lood minule ...”, samal aastal sai alguse ka regilaulukonverentside seeria, mida on Eesti Kirjandusmuuseumis korraldatud tänini iga kahe aasta tagant. Lisaks avaväljaandele on seni ilmunud ka kolm konverentsikogumikku (2001, 2004, 2006). Käesolevasse, neljandasse kogumikku on koondatud 2006. aasta sügisel Eesti Kirjandusmuuseumis toimunud konverentsi “Regilaulu müüdid ja ideoloogiad” põhjal valminud artiklid.

Regilaulukonverentside üheks mõtteks on olnud pakkuda väljundit ja foorumit kõigile regilaulu-uurijatele ning nii on ka konverentsiteema olnud esinejatele ettekande teema valikul pigem väikseks vihjeks või suunanäitajaks kui piiravaks ettekirjutuseks. Kui paljud esinejaist konverentsi üldteemat on järginud, sõltub nende uurimishuvidest, aga samas näitab see ka, kas temavalik on õnnestunud ja oma aja tulipunkte tabav või mitte.

Siinse kogumiku pealkiri võib mõjuda mõnes mõttes eksitavaltki – regilaulude sisus kajastuvatele müütidele ja ideoloogiatele ei keskendu otse mitte ükski artiklistest. Meie aja uurimissuundumustele iseloomulikult käsitletakse pigem regilaulu kohta käivaid müüte ning seda ideoloogilist tausta, millest lähtuvalt ja mida järgides regilaule on eri aegadel kogutud, tutvustatud, publitseeritud, ümber töötatud ja uueks loodud, milliste eelarvamustega on regilauludesse ja nende lauljatesse

suhtunud ning kuidas need suhtumised on muutunud. Kogumikus ei ole esiplaanil mitte laulud, vaid nende kogumise lugu, otstarve, kellele või milleks need laulud on vajalikud, mis nendega teha saab, millise prisma läbi nende peale on vaadatud ja vaadatakse praegu.

Käesoleva seeria esimese kogumiku avaartiklis tõdeb Tiiu Jaago (2000), et regilaulu-uurimises on toimunud märgatavad muutused – kui varasemal perioodil keskenduti regilaulude stiili ja tüpologia küsimustele, eesti regilaulu omapära kirjeldamisele, siis uuemal ajal on hakatud regilaulu käsitlema kui mitmekesisest, individuaalsete ja piirkondlike eripäradega ning paljude tõlgendusvõimalustega ainekogumit. Jaago prognoosib (samas: 12), et regilaulu-uurimine jääb edaspidigi suures osas tekstikeskseks (“eheda regilaulu juurde saab minna ikkagi teksti ja seniste laulu-uurimuste kaudu”), käesoleva kogumiku põhjal võiks aga öelda, et regilaulu-uurijad on oma fookuse suunanud regilaulult eneselt regilauludiskursuse uurimisele. Ühest küljest on see kindlasti teadlaste vastus konverentsiüleskutses esitatud küsimustele, teisest küljest järgib see maailma folkloristikas juba mõne aja eest esile kerkinud lähenemist – esitada küsimusi oma distsipliini ja selle uurimisainese kohta vastava kujunemisloo kaudu, samuti uurida mitte niivõrd teoseid kui nendega seotud protsesse (vt. Kuutma 2010: 687–689). See vaatenurk avab nii mõnedki uued tahud ka regilaulu-uurimises, suunab tähelepanu eri ühiskonnakihtide kohtumisele rahvaluule kogumise praktikates, seletab arhiivi kogutud ainese valikukriteeriumite ideoloogilist tausta ja toob esile tõlgenduste tendentslikkust. Praegusel hetkel tundub, et oskus või harjumus märgata, et traditsiooni mistahes tuletis – jäädvustus, esitus või tõlgendus – on alati mingisuguste (ideoloogiliste) valikute tulemus, ei kao kuhugi ka edaspidisest regilaulu-uurimisest, kuid teadusmõtte arenemise loogikat arvestades võib eeldada, et ka regilaulu-uurijate vaatenurk pöördub jätkuvalt üha uutesse suundadesse.

Mari Sarv

Jaago, Tiiu 2000. Palju-uuritud tundmatu regilaul. Sissejuhatus asemele. – *Kust tulid lood minule... Artikleid regilaulu-uurimise alalt 1990. aastatel*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, lk. 7–26.

Kuutma, Kristiin 2010. Mõistete konstrueerimisest teadmuse loomiseni: folkloristika interdistsiplinaarsus. – *Keel ja Kirjandus*, nr. 8–9, lk. 687–702.